

Príloha č. 4

Podmienené záväzky

V zmysle článku 9 ods. 4 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti návrh rozpočtu verejnej správy obsahuje aj informácie o podmienených záväzkoch. Tie vstupujú aj do výpočtu čistého bohatstva, ktorého výpočet sa prezentuje v Súhrnnej výročnej správe SR.

Podmienené záväzky sú definované prostredníctvom účtovnej legislatívy¹ a predstavujú určitý druh iných pasív účtovnej jednotky, ktorá ich vykazuje v poznámkach individuálnej alebo konsolidovanej účtovnej závierky. Nejde o záväzky, ktoré sú vykazované na súvahových položkách pasív, pretože nie sú na to splnené podmienky - výška záväzku sa nedá spoľahlivo oceniť, obdobie, ku ktorému sa povinnosť viaže, nie je určené a úbytok ekonomických úžitkov v budúcnosti nie je istý. Pod pojmom ekonomické úžitky je možné chápať najčastejšie peňažné prostriedky a ich ekvivalenty.

Ako iné pasíva sa vykazuje:

1. možná povinnosť, ktorá vznikla ako dôsledok minulej udalosti a ktorej existencia závisí od toho, či nastane, alebo nenastane jedna alebo viac neistých udalostí v budúcnosti, ktorých vznik nezávisí od účtovnej jednotky, alebo
2. povinnosť, ktorá vznikla ako dôsledok minulej udalosti, ale ktorá sa nevykazuje v súvahe, pretože nie je pravdepodobné, že na splnenie tejto povinnosti bude potrebný úbytok ekonomických úžitkov, alebo výška tejto povinnosti sa nedá spoľahlivo oceniť.

Vzhľadom na uvedené sa ako podmienené záväzky vykazujú napríklad poskytnuté záruky, hroziace záväzky z prebiehajúcich právnych sporov, budúce záväzky zo všeobecne platných právnych predpisov z ručenia, alebo sú to iné finančné povinnosti ako napríklad z devízových termínovaných obchodov, z opčných obchodov, zákonná alebo zmluvná povinnosť odobrať určité produkty, napríklad z dodávateľských zmlúv a odberateľských zmlúv, povinnosti z nájomných zmlúv a podobne.

Reálny vplyv podmienených záväzkov na výdavky rozpočtu verejnej správy v konkrétnom rozpočtovom roku závisí od skutočností, ktoré nie sú predmetom vykazovania v účtovných závierkach (napr. priebeh súdnych sporov a ich aktuálny stav, zhodnotenie merita sporov a čas ich ukončenia). Preto uvedenú hodnotu nie je možné stotožňovať s rozpočtovými potrebami na príslušné rozpočtové obdobie. Cieľom vyčísl'ovania podmienených záväzkov je prezentácia mimobilančných položiek, ktoré môžu mať potenciálny vplyv na rozpočet verejnej správy.

Hodnota² podmienených záväzkov k 31. 12. 2018 dosiahla úhrnom 17 257 719 tis. eur a ich členenie podľa jednotlivých skupín subjektov je nasledovné:

---

¹ Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

² Informácie o podmienených záväzkoch sa čerpajú z účtovných závierok za príslušné účtovné obdobie. Definitívne údaje o podmienených pasívach za predchádzajúci rok sa vykazujú na jeseň bežného roka v rámci Súhrnnej výročnej správy.

Tab. 1

(v tis. eur)

Subjekty	2016	2017	2018
Ústredná správa a podniky štátnej správy	12 925 751	13 778 276	17 203 830
Obce a ich rozpočtové a príspevkové organizácie a podniky územnej samosprávy	21 477	48 522	53 212
Vyššie územné celky a ich rozpočtové a príspevkové organizácie a podniky územnej samosprávy	1 247	510	677
Spolu	12 948 475	13 827 308	17 257 719

Zdroj: MF SR

Podľa údajov dostupných z účtovných závierok hodnotených subjektov dosiahli podmienené záväzky medziročne nárast 3 430 411 tis. eur, pričom tento bol spôsobený najmä prírastkom hodnoty súdnych sporov v rozpočtových organizáciách a zahrnutím údajov od ďalších obchodných spoločností ústrednej správy³ (ide o podniky v správe MH Manažment, a. s. a podniky, v ktorých ústredné orgány štátnej správy majú menšinový podiel). Na medziročnom prírastku sa podieľalo najmä Ministerstvo financií SR (prírastok súdnych sporov o takmer 1 mld. eur), Slovenské elektrárne, a. s. (záložné právo veriteľov na majetok v hodnote 2,7 mld. eur pripadajúci na 34% vlastnícky podiel štátu) a podmienené pasíva ostatných podnikov, ktoré boli zahrnuté do výpočtu prvýkrát.

Hodnotovo najvýznamnejšiu skupinu tvoria podmienené záväzky vyplývajúce z poskytnutých záruk vyplývajúcich zo stabilizačných mechanizmov a kapitálu splatného na požiadanie v medzinárodných finančných inštitúciách. Najväčší podmienený záväzok zostáva vykázaný z účasti na Európskom stabilizačnom mechanizme⁴ (ESM) vo výške 5 108 800 tis. eur. Európsky nástroj finančnej stability (EFSF) je predchodca ESM (tzv. „euroval 1“). Slovenská republika sa ako členský štát EFSF zaviazala poskytovať záruky za dlhové finančné inštrumenty vydávané EFSF v prípade žiadosti členského štátu eurozóny o finančnú stabilizačnú pomoc. V zmysle zákona o špecifických štátnych zárukách sa Slovensko musí podieľať na celkovej výške záruk do sumy, ktorá nepresiahne 7 727 570 tis. eur. Zároveň sa musí podieľať na ďalších záručných mechanizmoch potrebných na získanie AAA ratingu pre EFSF, napríklad poskytnutím dodatočných záruk EFSF do výšky 165 % svojho podielu na zárukách pre každú emisiu. Stav záruk vystavených Slovenskou republikou bol k 31. 12. 2018 vo výške 2 440 759 tis. eur a medziročne sa zvýšil o 12 245 tis. eur.

Kapitál splatný na vyzvanie (tzv. „call capital“) v medzinárodných finančných inštitúciách je takisto v správe Ministerstva financií SR. Ide o nesplatenú časť podielov na základnom imaní konkrétnych finančných inštitúcií, k splateniu ktorej je nutná výzva pre akcionárov (tzv. „call“). Keďže nie je isté, v akom čase a v akom objeme bude nutné doplniť základné imanie týchto inštitúcií, rozvrhnutý podiel pripadajúci na Slovenskú republiku ako člena v medzinárodných finančných inštitúciách sa vykazuje na podsúvahe ako podmienené pasívum. Primárnym cieľom členstva v medzinárodných bankách je vzájomná pomoc v oblasti hospodárskeho rozvoja prostredníctvom koncentrácie kapitálu z národných zdrojov.

Vybrané podmienené záväzky podľa subjektov uvádzame v nasledovnom prehľade:

³ Vychádzajúc z definície podniku štátnej správy v zákone č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti boli do sledovanej skupiny subjektov zaradené aj obchodné spoločnosti s majetkovou účasťou štátu v minimálnej výške 20 % ich základného imania.

⁴ Bližšie informácie sú dostupné na oficiálnej stránke www.esm.europa.eu, ktorá je spoločná aj pre popis nástroja EFSF.

Tab. 2

Prehľad najväčších podmienených záväzkov				(v tis. eur)
	2016	2017	2018	Δ2018-2017
Záruky v medzinárodných finančných inštitúciách a kapitál splatný na vyzvanie	8 473 154	8 669 919	8 700 585	30 666
Európsky stabilizačný mechanizmus (ESM)	5 108 800	5 108 800	5 108 800	0
Európsky nástroj finančnej stability (EFSF)	2 178 243	2 428 514	2 440 759	12 245
Európska investičná banka	573 996	573 996	573 996	0
Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj	438 673	385 562	403 847	18 285
Európska banka pre obnovu a rozvoj	101 359	101 359	101 359	0
Rozvojová banka rady Európy	16 854	16 854	16 854	0
Medzinárodná banka pre hospodársku spoluprácu	10 658	10 658	10 658	0
Mnohostranná agentúra pre investičné záruky	3 252	2 857	2 993	136
Medzinárodná investičná banka	41 319	41 319	41 319	0
Medzinárodné investičné arbitráže	343 852	471 182	378 997	-92 185
Eurogas Inc. a Belmont Resources Inc.	239 705	239 700	239 705	5
Zdravotná poisťovňa Union, a.s.	28 187	28 692	28 692	0
Spółdzielca Pracy Muszynianka	75 960	202 790	110 600	-92 190
Ostatné súdne spory	1 590 061	2 028 078	3 009 504	963 673
Ministerstvo financií SR	554 530	575 360	1 568 121	992 761
Kancelária Národnej rady SR	596 148	594 601	582 573	-12 028
Ministerstvo práce, soc. vecí a rodiny SR	114 896	473 699	453 228	-20 471
Slovenský pozemkový fond	115 686	101 900	101 900	0
Ministerstvo vnútra SR	79 270	82 055	89 463	7 408
Ministerstvo hospodárstva SR	0	71 964	84 858	12 894
Vodohospodárska výstavba, š. p.	77 780	76 748	77 609	-16 892
Železničná spoločnosť Slovensko, a. s.	51 751	51 751	51 752	1
Iné (podniky štátnej správy, MF SR)	2 355 099	2 426 423	4 661 417	2 235 004
Slovenské elektrárne, a. s.	0	0	2 758 668	2 758 668
MH Manažment, a. s. - Privatizačné zmluvy	976 822	976 822	976 822	0
Slovenský plynárenský priemysel, a. s.	242 820	232 622	544 250	311 628
Exportno-importná banka Slovenska	108 889	196 143	131 790	-64 353
Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s.	125 405	140 697	110 525	-30 172
Slovenská elektrizačná a prenos. sústava, a. s.	41 600	214 174	50 193	-163 981
Lesy SR, š. p.	47 596	58 590	49 227	-9 363
MH Invest, s. r. o.	290 639	544	18 458	17 914
Záruky MF SR	13 328	17 738	12 184	-5 554
Národná diaľničná spoločnosť, a. s.	508 000	366 083	9 300	-356 783
Slovenská správa ciest	0	223 000	0	-223 000
Spolu	12 762 166	13 595 592	16 750 503	3 730 271

Zdroj: Účtovné závierky subjektov k 31. 12. 2018 zverejnené v registri www.registeruz.sk a databáza MF SR

Arbitrážne konania Ministerstva financií SR, ktoré neboli ukončené v roku 2018 a pokračujú aj v roku 2019:

- Arbitráž s EuroGas Inc. a Belmont Resources Inc. z dôvodu údajného protiprávneho odobratia povolenia na ťažbu mastenca. Arbitráž je vedená podľa bilaterálnej investičnej dohody medzi SR a USA a bilaterálnej investičnej dohody medzi SR a Kanadou. V roku 2017 bol vydaný arbitrážny rozsudok, ktorým bola zamietnutá

žaloba v plnom rozsahu. Žalobcovia však podali návrh na zrušenie tohto rozsudku, o ktorom sa malo rozhodovať v osobitnom zrušovacom konaní. Z dôvodu, že žalobca neuhradil ani v predĺženej lehote do decembra 2018 požadovaný preddavok na trovy konania, očakáva sa, že dôjde k zastaveniu zrušovacieho konania.

- Arbitráž so spoločnosťou Achmea B.V. z dôvodu zákazu zisku zdravotných poisťovní v roku 2007. V tejto arbitráži, vedenej podľa bilaterálnej investičnej dohody medzi SR a Holandským kráľovstvom, bol v decembri 2012 vydaný rozsudok, ktorým arbitrážny tribunál nariadil SR zaplatiť žalobcovi odškodnenie vo výške cca 25 200 tis. eur plus úroky vo výške 2 900 tis. eur. Konanie o zrušení tohto rozsudku ako aj jurisdikčného rozhodnutia v tomto spore na Nemeckom spolkovom súde, pred ktorým SR napadla tieto rozhodnutia, je v súčasnosti prerušené do rozhodnutia Súdneho dvora EÚ o predbežnej otázke. Súdny dvor EÚ rozhodol dňa 6. 3. 2018 o predbežnej otázke vo veci neaplikovateľnosti arbitrážnej doložky v bilaterálnej investičnej zmluve medzi SR a Holandskom. Konanie o zrušení tohto rozsudku ako aj jurisdikčného rozhodnutia v tomto spore bolo právoplatne ukončené rozhodnutím Najvyššieho spolkového súdu v Nemecku dňa 31. 10. 2018, čím bol arbitrážny rozsudok ako taký zrušený.
- Arbitráž so spoločnosťou Spółdzielnia Pracy Muszynianka z dôvodu ústavného zákazu vývozu vody z územia SR. Poľská spoločnosť v auguste 2016 iniciovala proti SR medzinárodnú investičnú arbitráž z údajného porušenia bilaterálnej investičnej dohody medzi Poľskom a SR, čím mala byť tejto spoločnosti spôsobená škoda. V roku 2017 na základe expertného posudku, ktorý žalobca predložil pri podaní žaloby pred arbitrážnym tribunálom, došlo k zvýšeniu požadovanej čiastky zo 75 900 tis. eur na čiastku 202 790 tis. eur. Počas roka 2018 boli zo strany Ministerstva financií SR predložené podania v rámci obhajoby, potenciálna škoda spoločnosti bola viackrát znížená až na 110 600 tis. eur zo strany samotnej spoločnosti. Vydanie konečného rozhodnutia arbitrážnym tribunálom sa očakáva najskôr koncom roka 2019.

Slovenskej republike hrozí ďalšia arbitráž, to znamená, že žaloba formálne ešte nebola podaná, no bola oznámená predžalobná výzva v prípade Quick Power Plant SE, Holandsko (QPP). Predmet sporu sa týka údajného nároku na akcie/práva k akciám spoločnosti TRANSPETROL, a. s., ktoré sa QPP pokúsila nadobudnúť. V súčasnosti prebieha objasňovanie skutkového stavu a nároku QPP pre prípad, ak by bola podaná žaloba proti SR.

Ministerstvo financií SR dostalo oznámenie o hrozbe vzniku škody od dánskej spoločnosti Marius Pedersen, a to za údajné možné porušenie bilaterálnej investičnej dohody s Dánskom, a to novelou zákona o odpadoch.

Tieto hroziace žaloby považuje Ministerstvo financií SR za bezpredmetné, nakoľko boli podané na základe bilaterálnych investičných dohôd medzi štátmi EÚ, ktorých arbitrážna doložka je v zmysle rozhodnutia Súdneho dvora EÚ v prípade Achmea neaplikovateľná, a na základe postupu Európskej komisie má dôjsť k ukončeniu všetkých takýchto bilaterálnych investičných dohôd v rámci EÚ.

Žaloby, ktoré rieši **Ministerstvo financií SR** v úhrnnej hodnote 1 568 121 tis. eur, sú najmä o náhradu škody uplatňovanej podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, v ktorých Ministerstvo financií SR zastupuje pred súdom aj iné orgány verejnej moci. Medziročný nárast bol

spôsobený novým sporom, v ktorom si žalobca uplatňuje nárok na náhradu škody v úhrnnej výške 1 mld. eur.

Kancelária Národnej rady SR eviduje podmienené záväzky z existujúcich alebo hroziacich súdnych sporov, z čoho podstatnú časť tvoria žaloby o náhradu škody spôsobenú legislatívnou činnosťou Národnej rady SR, vrátane dvoch súdnych sporov o „zákaz zisku“ zdravotných poisťovní (spolu 580 014 tis. eur). Medziročne došlo k zníženiu hodnoty z dôvodu zastavenia jedného súdneho konania.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR zaznamenalo úbytok hodnoty súdnych sporov o 20 471 tis. eur. Najvýznamnejší je spor s fyzickou osobou o náhradu škody vo výške 450 000 tis. eur, ktorá mala byť spôsobená údajnou nečinnosťou a nesprávnym úradným postupom. Naopak, z dôvodu prehodnotenia rizika iných súdnych sporov bola znížená hodnota podmienených pasív samotného Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR o 20 470 tis. eur.

Slovenský pozemkový fond vykazuje podmienené záväzky z titulu 4 právnych sporov v úhrnnej výške 101 900 tis. eur, pričom ide o žaloby súkromných spoločností, v ktorých si uplatňujú náhradu škody titulom údajne zmarenej investície z dôvodu, že fond vydal pozemky, na ktorých sa mali realizovať investičné projekty.

Ministerstvo vnútra SR vykazuje podmienené pasíva zo súdnych sporov najmä z titulu náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci.

Ministerstvo hospodárstva SR eviduje podmienené záväzky zo súdnych sporov vo výške 84 858 tis. eur, pričom medziročné zvýšenie bolo spôsobené prehodnotením vytvorených rezerv na súdne spory. Tie naopak poklesli o 16 438 tis. eur. Najvyššiu čiastku (64 385 tis. eur) predstavuje žaloba o náhradu škody z titulu nesprávneho úradného postupu Úradu pre reguláciu sieťových odvetví za roky 2004 až 2006 pri vydávaní cenových rozhodnutí.

Vodohospodárska výstavba, š. p. eviduje viaceré súdne spory, pričom väčšinu z uvedenej sumy tvorí spor o náhradu škody za 33 000 tis. eur z dôvodu údajného porušenia nájomnej zmluvy a spory so Slovenskými elektrárňami, a. s. vo výške 28 781 tis. eur o úhradu platieb podľa zmluvy o prevádzke Vodnej elektrárne Gabčíkovo. Vodohospodárska výstavba, š. p. vykazuje voči Slovenským elektrárňam, a. s. aj podmienené aktíva z titulu bezdôvodného obohatenia, ktoré malo vzniknúť úhradou platieb Slovenským elektrárňam, a. s. podľa neplatnej zmluvy o prevádzke Vodnej elektrárne Gabčíkovo. V súdnych sporoch sa naďalej pokračuje.

Železničná spoločnosť Slovensko, a. s. vedie dlhodobý súdny spor vo výške 51 752 tis. eur o náhradu škody, ktorá mala vzniknúť dodávateľovi železničnej spoločnosti zo zmlúv o stavbe, skúškach a zmluvách o dielo k prototypu rušňa radu 755. Rozsudkom zo dňa 16. 4. 2018 Okresný súd Bratislava III žalobu zamietol v celom rozsahu. Rozsudok nie je právoplatný.

MH Manažment, a. s. eviduje najväčší objem podmienených záväzkov z ručenia za splnenie záväzkov vyplývajúcich z niektorých privatizačných zmlúv uzavretých bývalým Fondom národného majetku SR. Fond národného majetku SR sa zaviazal uhradiť nadobúdateľom privatizovaných spoločností určité straty na majetku, ktoré im môžu v budúcnosti vzniknúť v dôsledku určitých rizík definovaných v privatizačných zmluvách.

Slovenský plynárenský priemysel, a. s. vykazuje podmienené pasíva v podobe finančných derivátov, používaných pri kontrahovaní zemného plynu na komoditných burzách.

Slovenská záručná a rozvojová banka Slovenska, a. s. vykazuje podmienené záväzky v hodnote 140 697 tis. eur z titulu poskytnutých záruk v hodnote 87 706 tis. eur a úverových príslužbov vo výške 52 991 tis. eur.

Obdobne aj **Exportno-importná banka Slovenska** vykazuje v iných pasívach hodnotu poskytnutých záruk 48 507 tis. eur, potvrdených budúcich záruk 12 076 tis. eur a neodvolateľných úverových príslužbov 71 208 tis. eur.

Slovenská elektrizačná a prenosová sústava, a. s. vykazuje za svoju skupinu záväzky zo zmlúv, ktoré majú plnenie až po 31. 12. 2018 na nákup dlhodobého majetku.

Lesy Slovenskej republiky, š. p. dlhodobo vykazujú majetok, ktorý je právne neusporiadaný (napr. pozemky a stavby), a ktorý môže byť predmetom vrátenia pôvodným vlastníkom. Odhadovaná hodnota je 49 227 tis. eur.

Slovenské elektrárne, a. s. vykázali vo svojej účtovnej závierke podmienené pasíva (okrem iných) v podobe záložného práva na dlhodobý hmotný majetok a zásoby. Hodnota záložného práva medziročne vzrástla o 7 180 533 tis. eur z dôvodu prehodnotenia úverových zmlúv, na základe čoho bolo možné v roku 2018 zvýšiť hodnotu záložného práva v nových záložných zmluvách na majetok spoločnosti. Hodnota podmienených pasív potenciálne prislúchajúca štátu bola prenasobená podielom 34 %.

Pokles hodnoty pri **Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s.** bol spôsobený nižším objemom zmluvných záväzkov s plnením v nasledujúcich obdobiach a pri **Slovenskej správe ciest** nevykázaním podmienených pasív z minulosti.